

Handlingsplan mot familiefattigdom

2026-2030

Vedtatt i Kommunestyret 08.04.26

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1. Innledning	3
1.2. Oppbygging av plandokumentet	3
1.3 Formål	4
1.4 Avgrensninger	4
1.5 Begrepsavklaringer	5
2. Arbeid med planen	6
2.1 Kunnskapsgrunnlag og forskning	6
2.2. Medvirkning	6
3. Utfordringsbilde i Lillestrøm kommune	7
4. Forskning og kunnskapsgrunnlag knyttet til utfordringsbildet	8
4.1. Konsekvenser av å vokse opp i familiefattigdom	9
5. Handlingsplan	10
5.1. Innsatsområder, mål og tiltak	10
6. Implementering	14
7. Vedlegg til planen	14
Referanseliste	15

Forord

Familiefattigdom er en alvorlig samfunnsutfordring som påvirker barns oppvekstvilkår, livskvalitet og fremtidsmuligheter. I Lillestrøm kommune jobber vi for at alle barn og unge skal ha like muligheter til å lykkes – uavhengig av familiens økonomi.

Det at noen av våre innbyggere lever med vedvarende lavinntekt er en sammensatt utfordring som krever helhetlig innsats og tett samarbeid på tvers av fagområder og tjenester. Gjennom denne planen forplikter vi oss til å styrke det forebyggende arbeidet, støtte familier i sårbare situasjoner og sikre at barn og unge får gode oppvekstvilkår - uavhengig av familiens økonomi.

Det må rettes en stor takk til alle ansatte, fagpersoner, samarbeidspartnere og innbyggere som har bidratt med kunnskap, erfaringer og engasjement i arbeidet med planen. Deres innsats har vært avgjørende for å utvikle et solid og målrettet grunnlag for videre handling.

I Lillestrøm kommune har vi tro på kraften i fellesskapet, og på at målrettet innsats kan gjøre en reell forskjell. Sammen skal vi skape et mer rettferdig og inkluderende lokalsamfunn.



Foto: iStock/LoveTheWind

1. Innledning

Kommunestyret fattet følgende verbalvedtak i desember 2023:

"Kommunedirektøren bes legge frem en handlingsplan mot barnefattigdom".

Det ble besluttet å sette ned en tverrfaglig arbeidsgruppe, bestående av representanter fra Oppvekst, Samfunn og kultur og Helse og mestring for å svare ut politisk verbalvedtak nr. 27 av Kommunestyremøte 13.12.2023.

Lillestrøm kommune har et betydelig omfang av familiefattigdom: 12,3 % av barn lever i husholdninger med vedvarende lav inntekt, med store forskjeller mellom levekårssonene – enkelte områder har nær 30 % barn i lavinntekt. Dette gir økt risiko for dårligere helse, svakere læringsutbytte, sosialt utenforskap og utrygge boforhold for mange barn og unge.

Utfordringene berører flere sektorer samtidig, og krever derfor en samordnet og tverrfaglig innsats. En egen handlingsplan gir felles retning, tydelige prioriteringer og bedre koordinering mellom tjenester, slik at familier får tidlig, helhetlig og effektiv støtte. Planen er nødvendig for å sikre at alle barn i Lillestrøm får like muligheter, uavhengig av familiens økonomi.

1.2. Oppbygging av plandokumentet

I utarbeidelse av denne planen er det forsøkt å finne sammenheng mellom lavinntekt i barndommen og eventuelle uheldige utfall for barn og unge, både i tidlig barndom og senere i livet. Under arbeidet har det blitt tydelig at det ikke er barn som er fattige, men de lever i familier med ulik grad av inntektsgrunnlag. Som et medlem i Inkluderingsutvalget sa: *«Jeg skulle ønske ordet barnefattigdom var byttet ut med familiefattigdom for det er ikke barna som er fattige».*

Kommunedirektøren har derfor valgt å endre planens tittel til «Handlingsplan mot familiefattigdom» og vil i det følgende benytte familiefattigdom som hovedbegrep.

Planen er delt inn i en handlingsplandel og et vedlagt kunnskapsgrunnlag.

Kunnskapsgrunnlaget har tilført flere viktige elementer som gjør at tiltakene i handlingsplanen er godt forankret og kombinerer statistikk, forskning, eksisterende tjenester og medvirkning, noe som gir et solid og evidensbasert fundament for handlingsplanen:

Basert på data og analyser

Planen bygger på lokale levekårsundersøkelser, Ungdataundersøkelsen, oppvekstprofiler og statistikk fra SSB. Dette gir et faktabasert bilde av omfang, årsaker og konsekvenser av familiefattigdom i Lillestrøm kommune.

Forankret i forskning

Tiltakene er koblet til nasjonal og internasjonal forskning som dokumenterer sammenhengen mellom vedvarende lavinntekt og barns helse, læring, trivsel og fremtidsmuligheter. Forskningen understreker behovet for tidlig innsats, helhetlig tilnærming og tverrfaglig samarbeid.

Knyttet til eksisterende kommunale tilbud og planer

Handlingsplanen er samordnet med kommunens strategier og planverk (oppvekststrategi,

kulturstrategi, boligsosialt arbeid, helsetjenester og NAV-tiltak). Dette sikrer helhet og sammenheng i innsatsen og gjør tiltakene realistiske og gjennomførbare.

Medvirkning fra berørte parter

Innspill fra barn og unge, frivillige organisasjoner og fagpersoner har gitt verdifull innsikt i hva som er behovet og hva som kan fungere i praksis. Dette er avgjørende for relevansen og legitimiteten i tiltakene.

1.3 Formål

Formålet med handlingsplanen er å styrke kommunens innsats for å forebygge og redusere familiefattigdom, med særlig fokus på barn og unges oppvekstsvilkår.

Planen skal bidra til å sikre at alle barn i Lillestrøm kommune får like muligheter til utvikling, deltakelse og læring – uavhengig av familiens økonomiske situasjon.

Gjennom en helhetlig og kunnskapsbasert tilnærming skal planen:

- **Synliggjøre omfang og konsekvenser** av familiefattigdom i kommunen.
- **Gi oversikt over eksisterende tiltak** på tvers av tjenester og sektorer.
- **Styrke tidlig innsats og forebygging**, slik at færre familier havner i vedvarende lavinntekt.
- **Fremme sosial inkludering og deltakelse** for barn og unge i utsatte livssituasjoner.
- **Legge til rette for medvirkning og samarbeid** med innbyggere, frivillige aktører og fagmiljøer.

Planen skal være et verktøy for politisk og administrativ oppfølging, og bidra til at kommunens arbeid mot familiefattigdom er målrettet, samordnet og forankret i lokale behov. Arbeidet med denne planen har derfor vært sett i sammenheng med annet relevant planverk i kommunen.

For å sikre at handlingsplanen fungerer som et verktøy for politisk og administrativ oppfølging, må den implementeres ved forankring i ledelsen og integreres i kommunens øvrige planverk. Implementeringen bør være tverrfaglig og sikre koordinering og fremdrift gjennom en tydelig plan med mål og rapportering.

1.4 Avgrensninger

Tiltak i planen

Planen inneholder tiltak som kommunen har ansvar for å følge opp, innenfor eksisterende rammer og virkemidler. Den omfatter ikke endringer i nasjonal politikk eller statlige ytelser.

Geografisk avgrensning

Planen gjelder for Lillestrøm kommune og tar utgangspunkt i lokale forhold, behov og eksisterende tjenester.

Tidsramme

Planen gjelder for perioden 2026-2030, og skal evalueres og revideres ved behov eller ved endringer i rammebetingelser.

1.5 Begrepsavklaringer

Familiefattigdom

Begrepe brukes om husholdninger med vedvarende lavinntekt. Det er familiens samlede økonomiske situasjon som vurderes. Planen har derimot hovedfokus på konsekvenser for barn og unge.

Vedvarende lavinntekt

Defineres som husholdninger med inntekt under 60 % av medianinntekten over en treårsperiode, justert for husholdningsstørrelse. Dette er en standard indikator brukt av Statistisk sentralbyrå (SSB). For kommune-tall er det riktig at grensen er satt ved 60 % av medianinntekten i Norge, men tallene for hver enkelt levekårssone er definert som 60 % av medianinntekten i Lillestrøm kommune. Altså er tallene for levekårssonene relativ til kommunemedianen, ikke medianinntekten i hele landet.

Sårbare grupper

Sårbare grupper kan omfatte familier med lav yrkestilknytning, lav utdanning, eneforsørgere, innvandrerbakgrunn, eller familier som er avhengig av offentlige ytelser. Disse gruppene kan ha forhøyet risiko for å oppleve fattigdom og relaterte utfordringer.

Innbyggere med innvandringsbakgrunn

I offentlige dokumenter og rapporter brukes begreper som innvandrere, minoritet, migrant, flyktning, arbeidsinnvandrere og mennesker med nasjonal minoritetsbakgrunn. Vi har valgt å bruke "innvandrere" for egne funn, med en bred definisjon som inkluderer barn født i Norge av foreldre med slik bakgrunn.

Forebygging

Tiltak og innsats som har som mål å hindre at familier havner i vedvarende lavinntekt, eller at barn rammes av konsekvensene. Dette inkluderer tidlig innsats, universelle tjenester og støtteordninger.

Inkludering

Å sikre at alle har mulighet til å delta i samfunns- og fritidsliv, uavhengig av familiens økonomi. Inkludering handler også om å motvirke sosial ekskludering og stigma.

Tverrfaglig samarbeid

Samarbeid mellom ulike fagområder, tjenester og andre samfunnsaktører for å sikre helhetlig og koordinert innsats overfor familier i sårbare livssituasjoner.

Trangboddhet

Trangboddhet er en bolig statistisk indikator som brukes for å beskrive husholdninger som bor i en bolig med for få rom eller for liten arealstandard sett i forhold til antall personer i husholdningen. Trangboddhet brukes som en indikator på leve- og bokvalitet, og er særlig relevant i vurderinger av barns oppvekstvilkår, helse, læringsmiljø og sosial deltakelse.

2. Arbeid med planen

2.1 Kunnskapsgrunnlag og forskning

Handlingsplanen bygger på et sammensatt kunnskapsgrunnlag som kombinerer lokal innsikt med nasjonal og internasjonal forskning. Det er innhentet data og analyser som belyser omfanget og konsekvensene av familiefattigdom i Lillestrøm kommune.

I tillegg er det lagt vekt på forskning som viser hvordan vedvarende lavinntekt påvirker barns livssituasjon. Barn som vokser opp i familier med lav inntekt har økt risiko for å oppleve økonomisk stress, begrenset deltakelse i fritidsaktiviteter, dårligere boforhold og utfordringer knyttet til utdanning og sosial inkludering.

Sårbarhetsfaktorer som eneforsørgeransvar, innvandrerbakgrunn, lav yrkestilknytning og lav utdanning hos foreldre er særlig fremtredende. Forskingen fremhever også hvordan fattigdom kan føre til sosial stigmatisering og redusert livskvalitet for barn og unge.

Kunnskapsgrunnlaget understreker behovet for tidlig innsats, helhetlig tilnærming og tverrsektorielt samarbeid for å motvirke de negative konsekvensene av fattigdom og sikre barn og unge gode oppvekstvilkår.

2.2. Medvirkning

Utformingen av handlingsplanen har vært preget av bred medvirkning fra både ulike kommunale tjenester, frivilligheten og – ikke minst – barn og unge selv. Gjennom workshop i Barne- og Ungdomstrinnsråd, drøfting i Lillestrøm ungdomsråd og Inkluderingsutvalget, samt dybdeintervjuer med unge som lever i familier med lav inntekt, har vi fått innsikt som ellers ikke ville kommet frem. Disse stemmene har vært avgjørende for å sikre at planen treffer reelle behov og utfordringer, og foreligger i egen rapport «En vei ut av skammen».

Medvirkning handler ikke bare om å lytte – det handler om å gi mennesker reell innflytelse på beslutninger som angår deres liv. Når barn og unge får delta, styrkes både relevansen og legitimiteten i tiltakene vi setter i verk. Det gir også en viktig anerkjennelse av deres erfaringer og rettigheter, i tråd med FNs barnekonvensjons artikkel 12 og Grunnlovens §104.

Like viktig er det å lytte til fagfolk i kommunale tjenester og aktører i frivillig sektor – de sitter med verdifull kunnskap om både systemiske utfordringer og mulighetsrom i møte med familier som lever i vedvarende lavinntekt.

Ved å involvere alle disse perspektivene, legger vi grunnlaget for mer treffsikre, bærekraftige og målrettede løsninger.

3. Utfordringsbilde i Lillestrøm kommune

Kunnskapsgrunnlaget presenterer en omfattende oversikt over fakta og tall for Lillestrøm kommune. Dokumentene belyser befolkningens helse, levekår, oppvekstvilkår og samfunnsdeltakelse. Hensikten er å danne et kunnskapsgrunnlag for kommunens planlegging og er derfor viktige for å sjekke hva som er utfordringsbildet i kommunen.

For barn som bor i lavinntektshusholdninger i Lillestrøm, har de forholdene som beskrives i kunnskapsgrunnlagene flere betydelige konsekvenser.

Oppvekstprofilen for 2025 viser at det er en stor andel barn som vokser opp i trangboddhet. Andelen barn 0-17 år som bor trangt i Lillestrøm er på 21 %, mens i landet som helhet er den 18 % og i fylket 16 %.

Levekårsundersøkelsen viser at andelen barn som lever i lavinntektsfamilier i Lillestrøm er 12,3 % (per. 1.1.23). På landsbasis er andelen 11,5 %. Det sees store variasjoner mellom de ulike levekårssonene i kommunene, fra den laveste andelen på 4,3 % (Heksebergåsen) til den høyeste andelen på 29,7 % (Strømmen vest). Andelen barn i lavinntektsfamilier måles ut fra husholdninger med en inntekt som er lavere enn 60 % av medianinntekten i Norge, beregnet etter EU-skala. Dette er et relativt fattigdomsmål.

Kunnskapsgrunnlagene indikerer også at personer uten fullført videregående utdanning kan være mer utsatt for levekårs- og helseproblemer. Foreldre i lavinntektshusholdninger kan ha lavere utdanningsnivå, noe som igjen kan påvirke barnas muligheter og støtte hjemme. Funn i kunnskapsgrunnlaget viser at andelen personer i alderen 30-39 år med kun grunnskoleopplæring er 20,7 % i Lillestrøm. Dette er noe høyere enn landet som har en andel på 18,8 %. Det sees også her store variasjoner mellom de ulike levekårssonene i kommunen, fra den laveste andelen på 12,2 % (Skjettenbyen vest) til den høyeste andelen på 35,6 % (Strømmen sør) som kun har grunnskoleopplæring (Levekårsundersøkelsen, 2024).

Det faktum at det finnes geografiske forskjeller i levekår i Lillestrøm kommune betyr at barn i lavinntektshusholdninger i visse områder av kommunen kan være spesielt sårbare og ha behov for målrettede tiltak.

Kunnskapsgrunnlaget understreker behovet for et samarbeid mellom kommunale tjenester og frivillige organisasjoner for å styrke familienes økonomiske grunnlag, redusere de umiddelbare negative konsekvensene av fattigdom, og forebygge at fattigdom vedvarer over generasjoner gjennom en helhetlig innsats. Dette er særlig viktig for å sikre bedre levekår og livssjanser for barn i lavinntektshusholdninger i Lillestrøm kommune.

Selv om det generelt er en god helsetilstand i Lillestrøm kommune, eksisterer det sosiale helseforskjeller. Barn i lavinntektshusholdninger kan ha dårligere tilgang til ressurser som fremmer god helse, som for eksempel et sunt kosthold og muligheter for fysisk aktivitet.

I tillegg viser undersøkelser at unge innvandrere oftere står utenfor arbeid og utdanning, og økonomiske vansker er vanligere blant personer med innvandrerbakgrunn. Dette kan potensielt påvirke barn i lavinntektshusholdninger med innvandrerbakgrunn ytterligere.

Samlet sett indikerer kunnskapsgrunnlagene at barn som bor i lavinntektshusholdninger i Lillestrøm kommune er en sårbar gruppe som kan oppleve en rekke negative konsekvenser knyttet til bolig, helse, skole og psykisk velvære. Det understrekes viktigheten av målrettede og samordnede tiltak for å støtte disse familiene og gi barna bedre muligheter.

Ungdata 2025

Ungdataundersøkelsen er lokale undersøkelser som gjennomføres på mellomtrinnet på barneskole (5.-7. trinn), ungdomsskole (8.-10 trinn) og videregående skole. Målet med undersøkelsen er å få en oversikt over hvordan barn og unge har det, og hva de driver med på fritiden. Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet står bak undersøkelsen som gjennomføres i stort sett alle landets kommuner hvert tredje år.

Ungdataundersøkelsen har blitt gjennomført to ganger i Lillestrøm kommune, første gang i 2022 og nå i 2025 (mars). Undersøkelsen viser at de fleste barn og ungdom har det bra og trives godt, både i sitt nærmiljø og på skolen.

Under temaet ensomhet svarer 10 % på mellomtrinnet og 22 % på ungdomstrinnet at de ofte eller veldig ofte føler seg plaget av ensomhet.

På spørsmål om økonomi svarer 5 % på ungdomstrinnet at de opplever at familien har hatt eller stort sett har hatt dårlig råd de siste to årene. Det er flere elever på Sørumsand, Leirsund og Fetsund som oppgir at de opplever at familien har hatt dårlig råd med henholdsvis 8 %, 6 % og 8 %.

Både på juniorundersøkelsen og ungdomstrinnundersøkelsen har spørsmål om fast deltagelse i organisert aktivitet. Her svarte 77 % på mellomtrinnet og 60 % på ungdomsskolen at de er med. Det er noe færre elever på Dalen/Sørum med 69 % og Gjellerås med 70 % som oppgir å være med i en organisert fritidsaktivitet på mellomtrinnet. De laveste tallene på ungdomstrinnet er 49 % på Sten Tærud, 51 % på Fetsund og 52 % på Bråtejordet.

På ungdomsskolen oppgir 84 % at de tror de vil fullføre videregående skole mens 58 % tror de vil fullføre høyere utdanning. Tallene på begge spørsmålene ligger litt over landsgjennomsnittet.

På spørsmål om en tror en vil få et godt og lykkelig liv ligger svarene fra ungdomsskoleelevene likt som landsgjennomsnittet med 68 %.

4. Forskning og kunnskapsgrunnlag knyttet til utfordringsbildet

Forskning viser sammenhengen mellom lavinntekt i barndommen og en rekke uheldige utfall for barn og unge. De belyser hvordan økonomisk vanskeligstilte kår kan negativt påvirke barns kognitive og sosioemosjonelle utvikling, deres utdanningsmuligheter, overgangen til voksenlivet og deres fysiske og psykiske helse. Videre belyser forskning hvordan foreldrestil,

nabolagsforhold og boforhold spiller en viktig rolle i å forsterke disse negative konsekvensene. Samlet sett fremhever forskning behovet for tiltak for å redusere familiefattigdom og forbedre levekårene for barn i lavinntektsfamilier i Lillestrøm kommune.

Barn som vokser opp i fattige familier opplever ofte negative følger innenfor områder som bolig, helse og skole. Dette betyr at disse barna kan ha dårligere boforhold, potensielt dårligere helse og at de kan møte større utfordringer i skolesystemet. Det er også en risiko for at de selv vil havne i lavinntektsgruppen som voksne, noe som understreker viktigheten av å bryte dette mønsteret.

Langvarig fattigdom kan ha større konsekvenser enn kortere perioder med lav inntekt. Dette indikerer at vedvarende økonomiske vansker i hjemmet kan ha dypere og mer alvorlige effekter på barns utvikling og trivsel. Videre vises det til at vanskelige hjemmeforhold kan forverre psykiske plager blant ungdom. Barn i lavinntektshusholdninger kan oftere oppleve stress og bekymringer knyttet til familiens økonomiske situasjon, noe som kan bidra til økte psykiske vansker som søvnproblemer, tristhet og angst.

4.1. Konsekvenser av å vokse opp i familiefattigdom

Å vokse opp i en familie med vedvarende lavinntekt kan ha omfattende og langvarige konsekvenser for barns livskvalitet, utvikling og fremtidsmuligheter. Forskning og erfaring viser at økonomiske utfordringer ofte henger sammen med andre belastninger, og kan påvirke barn på flere områder:

- **Helse og trivsel:** Barn i lavinntektsfamilier har økt risiko for psykiske og fysiske helseplager. Økonomisk stress i familien kan føre til utrygghet, bekymringer og lavere livskvalitet for barna.
- **Utdanning og læring:** Økonomiske begrensninger kan påvirke barns muligheter til å delta i læringsfremmende aktiviteter, ha tilgang til nødvendig utstyr og støtte, og oppleve mestring i skolen. Dette kan føre til lavere skoleprestasjoner og redusert motivasjon.
- **Sosial deltakelse:** Mange barn opplever å stå utenfor fritidsaktiviteter, bursdager og sosiale arenaer på grunn av familiens økonomi. Dette kan føre til ensomhet, lavere selvfølelse og svekket sosial tilhørighet.
- **Boforhold og stabilitet:** Lavinntektsfamilier har ofte begrenset tilgang til stabile og egnede boliger. Dårlige boforhold kan påvirke barns helse, trygghet og mulighet for ro og konsentrasjon.
- **Langsiktige konsekvenser:** Oppvekst i vedvarende lavinntekt kan ha varige effekter på barns livsløp, inkludert økt risiko for å selv havne i lavinntekt som voksen. Det kan også påvirke tillit til samfunnet og opplevelse av utenforskap.

Disse konsekvensene er ikke uungåelige, men de viser behovet for tidlig og målrettet innsats. Ved å styrke familiers økonomiske og sosiale situasjon, og sikre at barn får tilgang til trygge og inkluderende oppvekstmiljøer, kan kommunen bidra til å bryte negative mønstre og fremme like muligheter for alle barn.

5. Handlingsplan

Familiefattigdom er en utfordring som kan ha store konsekvenser for barns oppvekst, helse og fremtidsmuligheter. Når familier lever med vedvarende lavinntekt, øker risikoen for sosialt utenforskap, dårlig psykisk helse og begrenset tilgang til utdanning og fritidsaktiviteter.

Å bekjempe familiefattigdom handler derfor ikke bare om økonomisk støtte, men om å sikre barns rettigheter og skape like muligheter for alle.

For å lykkes kreves en helhetlig innsats med prioriterte innsatsområder og tiltak som styrker økonomisk trygghet, tilgang til utdanning, boligstabilitet og forebygging av utenforskap. Disse områdene må sees i sammenheng for å bryte den sosiale arven og redusere ulikhet i samfunnet.

5.1. Innsatsområder, mål og tiltak

Handlingsplanen har tre innsatsområder:

Inntektsgivende arbeid og aktivitet

Handlingsplanen skal bidra til å redusere familiefattigdom ved å styrke familiers mulighet til arbeid, inntekt og selvstendighet. Gjennom målrettede tiltak og tverrfaglig samarbeid skal kommunen legge til rette for at flere kommer i arbeid, opprettholder tilknytning til arbeidslivet og får nødvendig støtte til å mestre hverdagen. Økt sysselsetting og sosial inkludering skal bidra til bedre levekår for familier og tryggere oppvekstvilkår for barn og unge.

Bryte sosial arv

Handlingsplanen skal bidra til å bryte mønstre av familiefattigdom og legge til rette for varige endringer i livssjanser – både for barn og voksne. Målet er å styrke familiers mulighet til deltakelse, utdanning, arbeid og sosial inkludering, slik at barn som vokser opp i økonomisk utsatte familier får bedre forutsetninger for et trygt og selvstendig voksenliv.

Redusere konsekvenser av fattigdom

Handlingsplanen skal bidra til å redusere de negative konsekvensene av familiefattigdom for barns helse, utdanning og livskvalitet ved å styrke barn og unges oppvekstmiljø og sikre at økonomiske utfordringer ikke hindrer utvikling, deltakelse eller mestring.

Målet er å skape trygge og støttende rammer rundt barn og familier, slik at alle får mulighet til å leve gode liv og utvikle sitt potensial – uavhengig av økonomi.

Innsatsområder, mål og tiltak er ikke knyttet til en bestemt tjeneste, men de signaliserer at det kreves samhandling på tvers av sektorer for å styrke helhetlig innsats. Planen er ment å ha fokus på mål, ikke organisasjonsgrenser. Tiltakene skal løse komplekse utfordringer som vil gå på tvers av fagområder og som vil kreve ulike aktører i ulike faser og tilpasning av hvem som leder og bidrar basert på kompetanse og kapasitet. Ansvar fordeles senere gjennom implementeringsarbeid og virksomhetsplanlegging, der roller og ressurser konkretiseres.

Innsatsområde 1 Inntektsgivende arbeid og aktivitet – øke sysselsetting og selvstendighet			
Målsetting: Å styrke familiers økonomiske bærekraft ved å øke deltakelse i arbeidslivet og sikre tilgang til inntektsgivende aktiviteter for både foreldre og ungdom.			
Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det	Status	Hvordan
Helhetlig innsats for utdanning, språk og arbeid	✓ Foreldreveiledning med fokus på språk, arbeid og barnas utdanning for å styrke foreldrenes rolle som støttespillere og forbilder.	V/F	Styrke foreldrerollen, støtte barns skoleløp, motivere til jobb og kvalifisering
	✓ Praksisplasser med språkstøtte som gir arbeidstrening og språkutvikling.	V/F	Tilrettelegge for arbeidstrening, språkstøtte og overgang til arbeid via bedre norskferdigheter, karriereveiledning, kvalifiseringsløp
Koordinert og helhetlig oppfølging av levekårsutsatte familier	✓ En fast kontaktperson for hele familien med for å sikre trygghet, kontinuitet og bedre samhandling.	F/N	Koordinere tjenester, sikre kontinuitet, hindre at familier «faller mellom»

Status-forklaring: V = videreføres (finnes i dag) • F = forsterkes/videreutvikles • N = nytt/utredes

Innsatsområde 2

Bryte sosial arv

- endre livssjanser på tvers av generasjoner

Målsetting:

Å hindre at fattigdom går i arv ved å styrke barns og unges oppvekstvilkår, læring og livsmestring gjennom tidlig innsats, inkluderende utdanning og målrettet oppfølging, slik at alle barn får reelle muligheter til å lykkes uavhengig av familiens økonomiske situasjon

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det	Status	Hvordan
Tidlig innsats og styrket læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tverrfaglig innsats, for eksempel gjennom ulike innsatsteam og tverrfaglige møtestrukturer, med formål om å redusere risiko, hindre at små problemer vokser seg store og å redusere frafall. 	V/F	Tidlig identifisere risiko, hindre eskalering, redusere fravær/fracfall
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Språkkartlegging og språkstøtte i oppveksttjenester for bedre språkutvikling for økt læringsutbytte og sosial deltakelse. 	V/F	Kartlegge tidlig, følge opp med språkstøtte og tilpasset opplæring
Koordinert og helhetlig oppfølging av familier	<ul style="list-style-type: none"> ✓ BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) Samhandlingsmodell for å sikre tidlig hjelp og effektivt samarbeid for risikoutsatte barn, unge og familier. 	V/F	Bedre utnyttelse av felles struktur for tidlig og koordinert hjelp

Status-forklaring: V = videreføres (finnes i dag) • F = forsterkes/videreutvikles • N = nytt/utredes

Innsatsområde 3

Redusere konsekvenser av fattigdom

- dempe negative effekter på helse, utdanning og livskvalitet.

Målsetting:

Å redusere de negative konsekvensene av å vokse opp i fattigdom ved å sikre at barn og unge har tilgang til trygge oppvekstmiljøer, inkluderende fritidsaktiviteter og nødvendige støtteordninger, slik at økonomiske utfordringer ikke hindrer deltakelse, utvikling og livsmestring

Slik vil vi ha det	Slik gjør vi det	Status	Hvordan
Redusere stigma og skam knyttet til fattigdom	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kompetanseheving og økt bevissthet rundt økonomiske utfordringer og egen privatøkonomi 	V/F	Øke trygghet i økonomisamtaler, styrke økonomiforståelse og veiledning
Inkluderende fritidstilbud for alle barn og unge	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fritids- og ferietilbud til alle barn og unge som gir mestring, fellesskap og gode minner uavhengig av økonomi. 	V/F	Senke deltakerbarrierer, sikre tilhørighet og mestring
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lavterskel møteplasser, som for eksempel skolen som nærmiljøarena, for å forebygge ensomhet og fremme gode rollemodeller og sosiale møtearenaer. 	N/F	Åpne og trygge arenaer, motvirke ensomhet og stigma
Trygge og stabile bomiljøer og boligforhold	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Forebygger bostedsløshet blant barnefamilier som gir barn, unge og familier stabilitet. 	F	Sikre boligstabilitet, rettighetsveiledning, kriseforebygging
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Boligmiks brukes aktivt i planlegging og utvikling 	V/F	Sørge for at kommunale boliger ikke konsentreres i enkelte nabolag, men inngår som del av en normalisert boligmiks for å motvirke opphopning av levekårsutfordringer.

Status-forklaring: V = videreføres (finnes i dag) • F = forsterkes/videreutvikles • N = nytt/utredes

6. Implementering

Forskning og erfaring viser at lederforankring, motivasjon, en dedikert gruppe med ansvar for arbeidet og en tydelig implementeringsplan er avgjørende faktorer for at gjennomføring av handlinger i planer blir vellykket.

Gjennom implementering av handlingsplanens overordnede tiltak forventes det at tjenestene:

- bidrar til sosial utjevning og reduserte levekårsforskjeller
- styrker tidlig innsats og helhetlig oppfølging
- øker barns deltakelse i utdanning, fritid og nærmiljø
- styrker foreldrestøtte og tilgang til tjenester
- samarbeider på tvers for å sikre helhetlige tjenester
- leverer på nasjonale føringer og kommunens egne mål

Handlingsplanen er utviklet for å redusere familiefattigdom og styrke barn og unges levekår. Planen favner alle tjenesteområder, derfor er tiltakene formulert overordnet, slik at hver tjeneste selv kan utarbeide egne, konkrete tiltak. I dette arbeidet må også samarbeid med frivillighet og privat næringsliv tas med.

Det bør derfor etableres en tydelig implementeringsplan hvor man oppretter en arbeidsgruppe med overordnet ansvar for å følge opp fremdrift og samordning.

De overordnede tiltakene i planen beskriver *hva* kommunen skal oppnå, men tjeneste må skal selv beskrive *hvordan* det skal gjøres faglig og praktisk.

Implementeringsarbeidet vil derfor inneholde følgende hovedgrep:

- **Felles retning:** De overordnede tiltakene fungerer som styrende føringer for hele organisasjonen og sikrer helhetlig innsats mot familiefattigdom.
- **Tjenestetilpasning:** Hver tjeneste skal oversette de overordnede tiltakene til konkrete, faglig relevante handlinger.
- **Tverrfaglighet:** Tjenestene skal sikre samordnet innsats og felles mål
- **Forankring i ledelse:** Tiltakene er i tråd med kommunedirektørens oppdragsbrev og integreres i tjenestenes årsplaner.

7. Vedlegg til planen

Kunnskapsgrunnlag

Levekårsundersøkelsen 2024

Familiefattigdom – Notat fra innspillsmøte i Lillestrøm – Redd Barna og Kirkens bymisjon

«En vei ut av skammen» - Unges stemmer om barnefattigdom i Lillestrøm kommune

Høringsinnspill fra intern høring

Referanseliste

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). (u.å.). *Veileder om fattigdom*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/veileder-fattigdom//>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). (u.å.). *Monitor for barnefattigdom*. Hentet fra <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/monitor/barnefattigdom/?primary=3030>

Barne- og familiedepartementet. (2025). *Meld. St. 28 (2024–2025) Tro på framtida – uansett bakgrunn*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20242025/id3105151/>

NOVA. (u.å.). *Muligheter og hindringer for barn i lavinntektsfamilier – En kunnskapsoppsummering*. NOVA Rapport. OsloMet. [Muligheter og hindringer for barn i lavinntektsfamilier - En kunnskapsoppsummering, NOVA Rapport](#)

Barne- og familiedepartementet. (u.å.). *Statusdokument for videreføring av Like muligheter i oppveksten*. Oslo: Barne- og familiedepartementet. [Statusdokument for videreføring av Like muligheter i oppveksten - Barne- og familiedepartementet](#)

Departementene. (2020). *Strategi: Like muligheter i oppveksten (2020–2023)*. Oslo: Regjeringen. [Strategi Like muligheter i oppveksten \(2020-2023\) Departementene](#)

Ingunn Størksen mfl.: *Nordisk barnehageforskning*, 2024. Doi.org/10.23865/nbf.v21.607 [Betydningen av mors og fars inntekt og utdanning på kognitiv, sosial og akademisk utvikling i barnehagen og videre læring](#).

[Hvordan lykkes med god implementering? - Implementere.no](#)

[Ungdata 2025 Lillestrøm kommune - Hovedrapport for ungdomstrinnet](#)

[Ungdata junior 2025 Lillestrøm kommune - Hovedrapport for mellomtrinnet 5.-7.klasse](#)

[Oppvekstprofil 2025 Lillestrøm kommune](#)

